

ВІДГУК

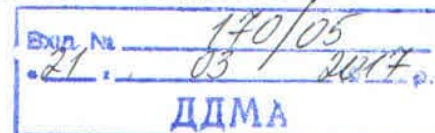
офіційного опонента на дисертаційну роботу
Нікешиної Наталі Володимирівни
«Механізми розвитку фінансового ринку України на основі залучення
іноземного капіталу»,
подану на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук
зі спеціальності 08.00.08 – гроші, фінанси і кредит

1. Актуальність обраної теми та її зв'язок з науковими програмами.

Розв'язання багатьох проблем, що стоять перед українською економікою, - подолання соціально-економічної кризи, забезпечення економічного зростання, збільшення інвестицій залежить від ефективного функціонування фінансового ринку. Незважаючи на те, що в основі його розвитку має бути ефективний перерозподіл внутрішньодержавних фінансових ресурсів, в умовах браку власних джерел необхідним є залучення іноземного капіталу з метою активізації економічного зростання. Значення іноземного капіталу зростає для країн із граничними фінансовими ринками, де він є активним і дієвим чинником змін у структурі національної економіки і визначає основні тенденції її розвитку.

За окреслених вище обставин дисертація Нікешиної Наталі Володимирівни є своєчасною, відповідною основним заходам реалізації і завданням Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020», а також Комплексної програми розвитку фінансового сектору України до 2020 року.

Дисертаційну роботу виконано відповідно до плану науково-дослідних робіт Донецького національного університету Міністерства освіти і науки України за темою «Підвищення ефективності міжнародної економічної діяльності України в інтеграційних об'єднаннях: регіональний та галузевий аспект» (номер державної реєстрації 0106U012484, 2006-2010 рр.), в межах якої автором здійснено періодизацію залучення іноземного капіталу в банківську систему України та запропоновано науковий підхід розвитку фінансового ринку на основі саморегулювальних механізмів залучення іноземного капіталу, та ПВНЗ «Макіївський економіко-гуманітарний інститут» (м. Краматорськ) за темою «Проблеми моделювання

макроекономічної динаміки післякризового фінансово-економічного розвитку» (номер державної реєстрації 0111U005924, 2015-2016 рр.). в рамках якої автором здійснено формалізацію наслідків фінансової глобалізації, а також впливу залучення іноземного капіталу на розвиток фінансового ринку України; запропоновано методичні підходи до розрахунку показників короткострокової ліквідності і чистого стабільного фондування. Це підтверджує актуальність теми дослідження, говорить про її важливість та значимість, орієнтацію на забезпечення ефективного розвитку фінансового ринку на основі залучення іноземного капіталу.

2. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, їх достовірність і новизна.

Науково-прикладну спрямованість даної дисертації зумовила мета дослідження, що полягає в розробці теоретичних положень, методичних основ і практичних рекомендацій щодо удосконалення механізмів розвитку фінансового ринку України на основі залучення іноземного капіталу. Послідовність розв'язання автором поставлених у дисертації наукових, методичних та прикладних завдань логічно відображена змістом роботи.

Достовірність отриманих наукових результатів забезпечена застосуванням сучасних загальнонаукових і спеціальних методів дослідження. У роботі використано такі методи: системний підхід - для обґрунтування наукового підходу до саморегульованого міжнародного ринку капіталу; кореляційні матриці - для визначення щільності зв'язків між показниками зовнішнього сектора); кореляційно-регресійний аналіз - для моделювання взаємозв'язку між валовим внутрішнім продуктом (ВВП) та прямими іноземними інвестиціями (ПІІ); оцінка розподілу - для виявлення характеру розподілу обсягу ПІІ за регіонами; рейтингова оцінка - для визначення ступеня надійності страхових компаній; етапізація - для визначення закономірностей залучення іноземного капіталу в банківську систему України; коефіцієнтний аналіз - для адаптації системи показників

Базель III; методи екстраполяції - для прогнозування обсягів ВВП та ПШ; трендовий аналіз - для визначення закономірностей динаміки ПШ.

Інформаційною базою дослідження є міжнародні документи Міжнародного валютного фонду, Європейського банку реконструкції та розвитку, Базельського комітету, законодавчі та нормативно-правові акти, що регулюють функціонування фінансового ринку України, звітні дані Національного банку України, Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, монографічні дослідження і публікації у періодичних виданнях вітчизняних і зарубіжних авторів стосовно механізмів розвитку фінансового ринку на основі залучення іноземного капіталу.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в поглибленні теоретичних та науково-методичних положень щодо удосконалення механізмів розвитку фінансового ринку на основі залучення іноземного капіталу.

У дисертації удосконалено концептуальні положення, орієнтовані на забезпечення переходу фінансового ринку України від граничного стану до стану ринку, що розвивається, методологічним підґрунтям яких є теорії ефективних і когерентних фінансових ринків, фінансової глобалізації, фінансової лібералізації, фінансіалізації. Перевагою пропонованих положень є комплексний підхід до узгодженого паралельного залучення іноземного капіталу в реальний сектор національної економіки, на фондовий ринок і в банківську систему (стор. 44-63).

Автором виконано періодизацію залучення іноземного капіталу в банківську систему України із виділенням шістьох етапів. В основі пропонованої періодизації лежить синтез кількісних і якісних ознак залучення іноземного капіталу в банківську систему України – зростання присутності у разі висхідних темпів економічного розвитку реального сектора економіки та навпаки (стор. 96-111).

Новими є стратегічні механізми розвитку фінансового ринку у формі створення спільних підприємств, концесії, контролю інвестиційних

зобов'язань, розвитку венчурних фондів. Автором переконливо показано, що обов'язковою умовою їх ефективного функціонування є підтримання детермінантів залучення іноземного капіталу і врахування комплексу альтернативних стратегій (стор. 66-80, 117-128).

Переконливим є методичний підхід до модернізації інституційної інфраструктури фінансового ринку, перевагою якого є врахування вимог забезпечення фінансової безпеки національної економіки на основі неприпустимості концентрації контрольного/блокуючого пакету акцій у статутних капіталах інфраструктурних учасників фондового ринку України (стор. 81-93, 136-149).

У дисертації формалізовано наслідки фінансової глобалізації, а також впливу залучення іноземного капіталу на розвиток фінансового ринку України, банківської системи, страхових компаній; її перевагою, порівняно з існуючими, є використання методології SWOT-аналізу залучення іноземного капіталу (стор. 24-26, 94-95, 112-113, 129-135).

Важливим науковим доробком автора є визначення фінансіалізації як процесу поширення спекулятивного фінансового капіталу поряд із традиційним позиковим капіталом, який сприяє зсуву в структурі національної економіки на користь домінування фінансового сектору порівняно з реальним (стор. 13-23).

Автором розвинуто науковий підхід до розвитку фінансового ринку на основі саморегулювальних механізмів залучення іноземного капіталу, який передбачає управління та оптимізацію ризиків в три етапи: локалізація й оцінка ризиків; групування ризиків в певні фінансові схеми; перерозподіл ризиків серед учасників міжнародного фінансового ринку через взаємообумовлені форми сек'юритизації (стор. 27-43).

У дисертації дістало подальшого розвитку методичні підходи до розрахунку показників короткострокової ліквідності і чистого стабільного фондування на основі Базель III: визначено зміст наявного стабільного і необхідного стабільного фондування, коефіцієнти доступності, ставки дисконту притоку і відтоку коштів (стор. 150-181).

3. Теоретична цінність і практична значущість наукових результатів.

Теоретична цінність результатів дисертації полягає в обґрунтуванні теоретичних положень і висновків, які збагачують фінансову науку з питань удосконалення механізмів розвитку фінансового ринку України на основі залучення іноземного капіталу. Автором удосконалено стратегічні механізми розвитку фінансового ринку на основі залучення іноземного капіталу; розроблено рекомендації з модернізації інституційної інфраструктури залучення іноземного капіталу на фондовому ринку; адаптовано міжнародні стандарти регулювання діяльності іноземних банківських груп в Україні.

Практичне значення одержаних результатів полягає у тому, що теоретичні положення дисертаційної роботи доведено до рівня конкретних методик і рекомендацій щодо удосконалення механізмів розвитку фінансового ринку на основі залучення іноземного капіталу, які впроваджено в діяльність ТОВ «Креміль Брок», ПАТ «Універсал Банк», Інституту економіко-правових досліджень НАН України, ПВНЗ «Макіївський економіко-гуманітарний інститут».

4. Повнота викладення наукових результатів дисертації в опублікованих працях.

У відкритому друці за темою дисертації опубліковано 23 наукові праці, з яких: 1 – розділ в колективній монографії; 14 – статті у наукових фахових виданнях України, 1 – стаття у виданні, що включено до міжнародних наукометричних баз, 7 – публікації у матеріалах конференцій. У опублікованих працях здобувач повно відображено сутність отриманих результатів виконаного дослідження та їх наукову новизну. З огляду на це - апробацію результатів дисертаційної роботи слід вважати достатньою.

5. Відповідність дисертації встановленим вимогам.

За своєю структурою, обсягом та оформленням дисертація відповідає вимогам, передбаченим Порядком присудження наукових ступенів,

затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 р. № 567. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів і висновків, списку використаних джерел і додатків. Робота викладена на 221 сторінці, у тому числі містить 23 таблиці та 12 рисунків. Список використаних літературних джерел становить 200 найменувань.

Дисертацію написано в науковому стилі, її зміст викладено в чіткій логічній послідовності. Автореферат забезпечує ідентичність основних положень, висновків та пропозицій автора у дисертаційній роботі.

6. Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації.

Оцінюючи в цілому достатній рівень обґрунтування теоретичних положень, розробки методичних підходів та практичних рекомендацій з удосконалення регулюючого та стимулюючого впливу акцизного оподаткування, необхідно відмітити, що деякі положення є дискусійними, або потребують доопрацювання.

1. У положення наукової новизни винесено формалізацію наслідків фінансової глобалізації (стор. 9). Дослідження впливу залучення іноземного капіталу на розвиток фінансового ринку України проведено з використанням методології SWOT-аналізу (стор. 130). Утім в аналізі іноземного капіталу на страховому ринку та в банківській системі автор обмежується лише виділенням можливостей і загроз (стор. 94-95, 112-113).

2. У табл. 1.3 наведено детермінанти залучення прямих іноземних інвестицій у розрізі критеріїв (стор. 30). Потребує уточнення їх зміст для України з огляду на горизонтальний і вертикальний характер, враховуючи зростаючий ринок і наявність значних покладів природних ресурсів.

3. Парадигма саморегулюючого міжнародного ринку капіталу (рис. 1.3 на стор. 47) містить фінансові інноваційні продукти та операції, серед яких указано цінні папери, потребує уточнення – які саме?

4. На рис. 2.2 (стор. 69) наведено структуру прямих іноземних інвестицій із країн світу в економіці України в статистиці. Враховуючи зміну

вектору економічної інтеграції нашої країни науковий інтерес становить також структурна динаміка, яку не досліджено.

5. На стор. 109 автор констатує, що незважаючи на значний обсяг непокритих збитків, українські дочірні компанії іноземних банківських груп мають більшу капіталізацію порівняно з іншими банками. Утім у дисертації відсутнє пояснення причин більшої збитковості банків із іноземним капіталом.

6. У розділі 3.1 серед стратегічних механізмів розвитку фінансового ринку на основі залучення іноземного капіталу вказано державно-приватне партнерство (стор. 119, 131). Доцільно було би більш чітко прописати особливості такої взаємодії держави з іноземними інвесторами.

7. У висновках до розділу 3 було би доцільно надати оцінку стану впровадження у вітчизняну практику стандартів Базель II як передумови переходу до Базель III.

Висловлені зауваження і зазначені недоліки несуттєво знижують позитивну оцінку теоретичного рівня та практичного значення результатів дисертаційної роботи Нікешіної Наталі Володимирівни.

7. Загальний висновок.

Дисертаційну роботу Нікешіної Наталі Володимирівни «Механізми розвитку фінансового ринку України на основі залучення іноземного капіталу» можна визнати завершеним науковим дослідженням, результати якого дозволяють вирішити актуальну наукову проблему адаптації європейських стандартів акцизного оподаткування до вітчизняної практики, активізації його регулюючих ефектів у частині стимулювання споживчого та інвестиційного попиту, а також балансування з фіскальними ефектами.

Дисертація Нікешіної Н. В. за змістом й якістю теоретичних та методичних розробок відповідає рівню дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук. Вибрану тему дисертаційної роботи необхідним чином розкрито; поставлену мету досягнуто; задачі

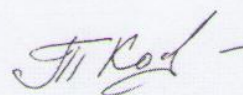
дисертаційної роботи в цілому реалізовано. Тема дисертації відповідає спеціальності 08.00.08 – гроші, фінанси і кредит.

Автореферат дисертації необхідним чином розкриває основні її положення та висновки, є ідентичним дисертації за структурою та змістом.

За змістом і оформленням дисертаційна робота «Механізми розвитку фінансового ринку України на основі залучення іноземного капіталу» відповідає вимогам ДАК МОН України та пп. 9, 11, 12, 13, 14 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 р. № 567 (із змінами та доповненнями), що висуваються до кандидатської дисертації. Автор дисертації – Нікешина Наталя Володимирівна заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата економічних наук зі спеціальності 08.00.08 – гроші, фінанси і кредит.

Офіційний опонент –

доктор економічних наук, професор,
професор кафедри фінансів,
підприємництва та біржової діяльності
Класичного приватного університету
(м. Запоріжжя)

Т. Д. Косова

Підпис Косової Т.Д. засвідчую:
Перший проректор Класичного
приватного університету
(м. Запоріжжя), д.е.н., професор

О. В. Покатаєва

16.03.2017 р.

